

ELHUNYT LÁZÁR ESZTER

Komoróczy Géza, Forrai Miklós és Lázár Eszter a Magyar Rádió 1.stúdiójában (1973)
(commons.wikipedia.org.)

(1937. január 22. – 2026. március 28.)

karnagy, a Magyar Rádió zenei szerkesztője 48 évig, a Fészek Művészkлуб művészeti programszerkesztője több mint húsz évig.

I.

dr. Borbala Fellegi 0:17

Kedves Mari!

Anyu szombaton (márc 28.) hajnali 5.23-kor békességben, végleg elaludt, álmában búcsúzott. Tegnap még vele voltunk egész nap a látogatási idő végéig Balázssal, Zöldi Anna is be tudott jönni, úgyhogy kicsit Péter is velünk volt. Fájdalmai nem voltak, csak fárasztotta a beszéd, de minden gondolatát kristálytisztán elmondta, és azt is, hogy kér mára egy szöveges kottát a "dalából" (Bach "Komm Susser Tod" 478-as kantátája), hogy azt énekeljük majd el együtt. Ő most már odaátról fog énekelni. De tudja, hogy nagyon sokan szerettétek, gondját viseltétek, és békességben, elfogadással búcsúzott. Köszönjük, hogy velünk voltatok ezekben a nehéz hetekben, és hogy vele voltatok az évek és évtizedek során!
Borcsa

(Facebook)

Komm, süßer Tod

corale BWV 478

J. S. Bach (1685-1750)

$\text{♩} = 60$

Soprano
Komm, süs-ser Tod, komm sel-ge Ruh! 1. Komm füh-re mich in Frie-de,
2. Im Him-mel ist es bes-ser,

Alto
Komm, süs-ser Tod, komm sel-ge Ruh! 1. Komm füh-re mich in Frie-de,
2. Im Him-mel ist es bes-ser,

Tenor
Komm, süs-ser Tod, komm sel-ge Ruh! 1. Komm füh-re mich in Frie-de,
2. Im Him-mel ist es bes-ser,

Bass
Komm, süs-ser Tod, komm sel-ge Ruh! 1. Komm füh-re mich in Frie-de,
2. Im Him-mel ist es bes-ser,

8

S
weil ich der Welt bin mü-de, ach komm, ich wart auf-
da al-le Lust viel grös-ser. Drum bin ich je-der -

A
weil ich der Welt bin mü-de, ach komm, ich wart auf-
da al-le Lust viel grös-ser. Drum bin ich je-der -

T
weil ich der Welt bin mü-de, ach komm, ich wart auf-
da al-le Lust viel grös-ser. Drum bin ich je-der -

B
weil ich der Welt bin mü-de, ach komm, ich wart auf-
da al-le Lust viel grös-ser. Drum bin ich je-der -

[Komm, süßer Tod / J. S. Bach BWV 478/ Thomaskirche, Leipzig/ Киевский камерный хор \(2:56\)](#)

Tanulmányai

A budapesti Zenegimnázium után felsőfokon 1955 és '58 között a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán, majd 1958-tól '61-ig a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán (itt Vásárhelyi Zoltán növendékeként) tanult, mindkét helyen kitüntetéssel, magyar nyelv és irodalom, valamint ének-zene és karvezetés szakon.

Tevékenysége

1961 és 2008 között (48 évig) a Magyar Rádió munkatársa, főmunkatársa, majd nyugdíjas munkatársa; a rádió kamarazene-felvételeinek, hangversenyciklusainak, stúdiókoncertjeinek tervező-szerkesztője volt (egyebek között az 1973-ban indult *Hangversenyciklus századunk zenéjéből* sorozat harmincöt évadjának), valamint szöveges zenei ismeretterjesztő műsorokat, kulturális témájú magazinokat készített és rádiós kompozíciókat hozott létre (többek közt: *Muzsikus vendégség*, 1987-től).

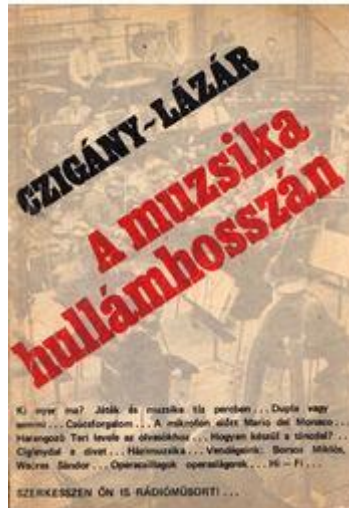
1996-tól a Fészek Művészklub művészeti programszerkesztője (klasszikus és könnyűzene, irodalom, színház, film stb. terén). Ugyanott 1998-ban hozta létre az *Új Magyar Művek Hangversenyciklusa* rendezvényt, amelyre minden év november–decemberében kerül sor, 2014-ben már a XVII. alkalommal. Ennek során eddig több mint 500 új kompozíció ősbemutatója (helyenként magyarországi bemutatója) hangzott el. A fesztivált a Bartók Rádió felveszi és sugározza, az elhangzott műveket pedig a Muzsika folyóirat ismerteti.

A 2011-es Liszt-év alkalmából 10 előadásból álló irodalmi és zenei sorozatot rendezett, a legtöbbit olyan írásos és zenei anyagból, melyeket Ausztriából és Németországból kutatót föl, és nagyrészt először kerültek bemutatásra Magyarországon, a Fészekben.

Írásai

A rádióban több ezer műsor szövegének megírása, részben saját elmondásra (ismeretterjesztő anyagok, ill. publicisztikák)

Tartós és rendszeres megjelenés a *Magyar Ifjúság*, *Képes Újság*, *Muzsika* című lapokban, valamint alkalmi írások

(1970)

A tagja több mint harminc éve.

Díjai, kitüntetései

Szocialista kultúráért, 1971

Erkel Ferenc-díj, 1976

A Magyar Rádiózásért díj, 1994

Lajtha László-díj, 1996

Miniszteri elismerés, 2007

A Magyar Rádió Nívódíja – összesen 22 alkalommal

Artisjus-díj – összesen 18 alkalommal

A MÚOSZ Aranytoll életműdíja, 2015

Nemzetközi rádióműsor-versenyeken elért sikerei

1979 – Prix Brno (*A katona története*)

1981 – Premios Ondas, Barcelona (*Szereti Ön Bartókot?*)

1983 – Prix Brno (*Változatok magyar népdalra – Kodály*)

1994 – Innsbruck – Régizene-fesztivál (*Török zene Magyarországon*)

1996 – Kanton (Kína), Silver Award (*Békességóhajtás*)

(A Wikipédia nyomán)

II.

Hogyan lettem rádiós? – Aranytoll-sztorik 13 - Magyar ...

(2020. 12.04.)

III.

LÁZÁR ESZTER INTERJÚJA MAROS RUDOLFFAL A FÚVÓSSZERENÁD ÚJ RÁDIÓS FELVÉTELE ALKALMÁBÓL Készült a Kútvölgyi úti Kórház 323-as szobájában 1982. július 20-án

(Magnetofonfelvétel)

Maros Rudolf 1982. augusztus 2-án hunyt el.¹

M.: A negyvenes évek végén kerültem a Zeneakadémiára a fúvós kamarazene tanárának. Akkor már tradíció volt Weiner után, hogy zeneszerző tanítja a fúvós kamarazenét. Elődöm, Dávid Gyula kitűnő brácsás és kitűnő zeneszerző volt. De ez a tradíció utánam is folytatódott. Nyugdíjba menésem óta Láng István lett a fúvós kamarazene tanára. A fúvósoktatás a negyvenes-ötvenes években olyan hallatlan rangos volt, hogy azt hiszem, egész Európában nem volt egy ilyen gárda. Az akkori végzősök olyan fantasztikusan kiművelt fejű kezű zenészek voltak, és hát nem tudtam ellenállni ezeknek a csodálatos művészeknek. Persze hogy írtam nem is egy darabot, hanem több darabot is. Mert melyik zeneszerző szalad el attól a lehetőségtől, hogy az ország legjobb művészei mutatják be a darabját? Így készült ez a darab; szerenádon persze nem azt kell érteni, hogy valami szépasszony ablaka alatti szentimentális nóta, hanem az első bécsi iskola értelmében vett könnyedebb darab, afféle divertimento —ez talán többet mond.

L.: Kik voltak a darab első előadói?

M.: Kovács, Pongrácz, Janota.

L.: Mikor volt és hol?

M.: A Zeneakadémián, talán egy növendékkoncerten. Negyvenkilenc vagy ötvenben?, nem is tudom pontosan ... Azóta aztán mulatságos mód kiderült, hogy ez a darab milyen tartós; itt is, ott is föltűnik, az Egyesült Államok és Szovjetunió között, Stockholm és Jaffa között. Kapom időnként a műsorokat, és komolyan örülök neki. Mert vannak ugyan szerzők, akik a korai darabjaikat nem tartják teljes értékűnek. Én ezt akkor és ott a legjobb tudásom szerint írtam, és csak örülök, hogy még most is életképes.

---

¹ Muzsika 1983/9.

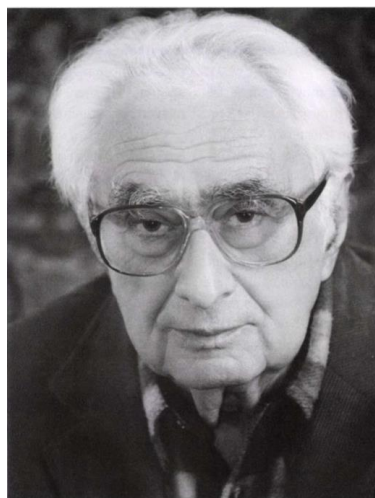
L.: És hogy tetszik ez a mostani új felvétel?

M.: Kitűnőnek találom. Ennek a darabnak kialakult egy ilyen tradíciója, hogy egyik előadóművész átadja a másiknak. És van is mit, mert például akkoriban az oboaszólam szinte játszhatatlan volt. Embertelen magasságba felkúszik az oboa, és én magam is csodálkoztam, hogy Pongrácz barátom olyan csodálatosan megoldotta.

L.: Egy mondatot mondjál még a darab formai elrendezéséről.

M.: Igen. Igen, hát mint igazi divertimento-féle, háromtétéles. Az első tétel egy igazi kis szonátatétel. Azt hiszem, egyike voltam az utolsóknak abban az időben, aki hitt ebben a régi formában. Ezt a Kodály-iskolában elég keményen megtanultuk, és ez az ősrégi forma azért még érvényes volt számomra. A főtéma az egy nagyon egyszerű kis néhány hangos téma, amit néhány folyondár-hang köt össze. Ez a legkülönbélebb regiszterekben szólal meg. Előbb már mondtam, hogy az oboa egészen fantasztikus magasságokba felviszi. A második téma itt most képviseli a kontrasztot, tulajdonképpen nem is olyan távoli rokona az elsőnek. Inkább ritmusában mutatja, hogy itt valami új kezdődik; egy szabályos kidolgozás következik, ahol is tulajdonképpen hamarosan kiderül, hogy a darab hangneme kicsit vacillál a C-dúr és a C-dúr között, de tulajdonképpen mikor megszólal a C-dúr, olyan megnyugtató a nagy terc. A második tétel pedig egy szonorikus, törökös nóta, bővített másodos. A magyar népzeneben is van efféle. De persze az egész melódikát azért áthatja a Bartók–Kodály-iskola. Hát nem tudtam, de nem is akartam ettől szabadulni. Ami talán, hogy mondjam, a kor divatjával úgy szembefordult már. Kaptam is néhány dorgálást, hogy ez olyan flitteres. Ez elég sértő volt. Annyit jelentett, hogy fölösleges díszek vannak rajta. Hát ez azzal függ össze, hogy tényleg a kor aszketikus zenekari és kamarazenei hangzását nehezen szoktam meg. Hiszen már kamasz zeneszerző koromban is úgy cipeltem magammal Ravel Daphnis és Cloéját, mint egy kispap a Bibliát, úgyhogy ezt a flitterest dacosan vállaltam, pedig ez akkoriban nem volt dicsérő jelző. Hát ilyen a lassú tétel, különféle trilla-flitterekkel díszítgetve, meg kis klarinétfutamokkal körül rajzolva. Ez a furcsa törökös, bővített másodos világ azért benne marad. Az utolsó tétel pedig ugyanolyan szolid forma, mint az első, csak nem szonáta, hanem rondó, ahol is egy eléggé jellegzetes bőkvartos rondótémácska jön vissza és vissza, mindig néhány közjátékkal közte. Végén aztán gyors mixtúrás föl-le szaladás, ami lehetővé tesz egy ilyen hatásos befejezést.

ÖRÖK „HARMINCAS”²
Lázár Eszter Láng Istvánnak

Láng István
(Felvégi Andrea felvétele)

Úgy múlt el mintegy fél évszázad, amióta ismerjük egymást, hogy szinte észre sem vettük. Olyannak látlak, amilyenek annak idején megismertelek. Igaz, a „harmincas” zeneszerzők 1969-ben megjelent interjúkötetének fényképén sötétebb és talán több is a hajad – bár az utóbbi hiányára ma sem panaszkodhatsz –, megjelenésed összképe mégis szinte ugyanaz.

Akkori szavaidat pedig akár most is elmondhatnád. Pontos, szakszerű megfogalmazások komponálási elvekről, módszerekről, művekről. Szinte semmi önvallomás, kitárulkozás, „ars poetica”.

Valószínűleg változatlan a zeneszereteted s a kíváncsiságod is, hiszen ma is ott vagy mindenhol, ahol valami történik.

És változatlanul ott vagy a „Lukácsban”. Talán éppen ez a nyitja annak, hogy sok év múltán külsőleg sem különbözöl igazán egykori önmagadtól.

Persze az akkor és a most között szép számmal történtek veled dolgok - vagy inkább tevőlegesen kézbe vetted, hogyan történjenek.

Közéleti szerepkört vállalván, a Magyar Zeneművészek Szövetsége élén, a zenei élet képviselőjeként végül is te voltál az, aki a szellemi-művészeti élet rendszerváltását lehetővé tette.

---

² Muzsika 2013/3.

Gondolom, számodra életrajzi adataidnál mégis sokkal fontosabb műveid jegyzékének fantasztikusan gazdag és változatos listája. Közülük sokkal kerültem közvetlen kapcsolatba rádiós felvételkészítőként, koncertrendezőként, így lehettem fokozatosan tanúja annak, ahogyan ezek a darabok a jellemzően felfokozott izgalmi állapotból a fájdalom, a szomorúság, ritkán a gunyoros játékosság felé mozdultak el.

Valóban így van, vagy tévednék ebben a szubjektív értékelésben?

Barátságos és barátkozó vagy, mégis, szóban alig árulsz el magadról valamit. Ne haragudj, ha mégis megleslek műveid számomra közvetített üzenetéből.

Boldog születésnapot!

Lázár Eszter